Система та критерії оцінювання навчальних досягнень із зарубіжної літератури. У 2020/2021 навчальному році вивчення зарубіжної літератури в 5 – 11 класах здійснюватиметься за навчальною програмою зі змінами,затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804; у 10-11 класах – за навчальними програмами (рівень стандарту), що затверджені наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.

Викладання зарубіжної літератури здійснюють українською мовою. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчають в українських перекладах. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні (англійською, німецькою, французькою тощо).

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів зі світової літератури є **поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання**.

Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень учнів щодо оволодіння змістом предмета, уміннями й навичками відповідно до вимог навчальної програми. Формами поточного оцінювання є виконання учнями різних видів усних і письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах тощо.

Оцінювання здійснюється таким чином, щоб за роботу учень міг одержати від 1 балу (за сумлінну роботу, яка не дала задовільного результату) до 12 балів (за бездоганно відповідь або виконану роботу).

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-11 класів зі зарубіжної літератури

Рівні навчальних досягнень учнів	**Бали**	**Оцінювання навчальних досягнень учнів**
Початковий	1	Учні відтворюють матеріал на елементарному рівні, називаючи окремий літературний факт або явище.
	2	Учні розуміють навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворюють якийсь фрагмент окремим реченням.
	3	Учні сприймають навчальний матеріал, дають відповідь у формі зв’язного висловлювання (з допомогою вчителя).

Середній	4	Учні володіють літературним матеріалом на початковому рівні його засвоєння, відтворюють
		незначну його частину, дають визначення літературного явища без посилання на текст.
	5	Учні володіють матеріалом та окремими навичками аналізу літературного твору, з допомогою вчителя відтворюють матеріал і наводить приклади з тексту.
	6	Учні володіють матеріалом, відтворюють значну його частину, з допомогою вчителя знаходять потрібні приклади у тексті літературного твору.
Достатній	7	Учні володіють матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком, наводять окремі власні приклади на підтвердження певних суджень.
	8	Учні володіють матеріалом, навичками текстуального аналізу на рівні цілісно-комплексного уявлення про певне літературне явище, під керівництвом учителя виправляють допущені помилки й добирають аргументи на підтвердження висловленого судження або висновку.
	9	Учні володіють матеріалом та навичками цілісnокомплексного аналізу художнього твору, систематизують та узагальнюють набуті знання, самостійно виправляють допущені помилки, добирають переконливі аргументи на підтвердження власного судження.
Високий	10	Учні володіють матеріалом та навичками цілісnокомплексного аналізу літературного твору, виявляють початкові творчі здібності, самостійно оцінюють окремі нові літературні явища, знаходять і виправляють допущені помилки, працюють з різними джерелами інформації, систематизують та творчо використовують дібраний матеріал.

	11	Учні на високому рівні володіють матеріалом, вміннями і навичками аналізу художнього твору, висловлюють
		свої думки, самостійно оцінюють різноманітні явища культурного життя, виявляючи власну позицію щодо них.
	12	Учні вільно володіють матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляють особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до використання набутих знань та вмінь у нестандартних ситуаціях, схильність до літературної творчості.

Види робіт із зарубіжної літератури

Основними видами класних і домашніх письмових робіт:

- відповідь на поставлене в підручнику або вчителем запитання;
- написання навчальних класних творів;
- виконання самостійних творчих робіт (написання віршів, оповідань, есе; створення проектів, підготовка доповідей, рефератів тощо);
- тестування;
- складання планів (простих і складних);
- складання таблиць, схем римування, написання конспектів (у старших класах), робота з цитатним матеріалом, з літературними джерелами, додатковою науковою, критичною та словниково-довідковою літературою та інші види робіт, передбачені чинними програмами для базової школи тощо.

Основними видами класних і домашніх усних робіт із зарубіжної літератури є:

- виразне читання художніх текстів;
- відповідь на поставлене в підручнику або вчителем запитання;
- складання усних навчальних класних і домашніх творів різних жанрів і обсягу;
- читання напам'ять;
- переказ (докладний і стислий) тощо.

Розвиток мовлення, контрольні роботи.

Можливі види робіт із розвитку мовлення:

- складання оповідання (казки) за прислів'ям;
- добір прислів'їв, крилатих виразів, фразеологічних зворотів, що виражають головну ідею твору;
- введення власних описів в інтер'єр, портрет, пейзаж у вже існуючому творі;
- усний переказ оповідання, епізоду твору;
- твір-характеристика персонажа;
- написання асоціативного етюду, викликаного певним художнім образом;
- написання вітального слова на честь літературного героя, автора тощо;
- твір-опис за картиною;
- складання тез літературно-критичної статті (параграфа підручника);
- підготовка проекту (з можливим використанням мультимедійних технологій) – індивідуального чи колективного – з метою представлення життєвого і творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо;
- складання анкети головного героя, цитатних характеристик, конспекту, рецензії, анотації;
- написання реферату;
- ідейно-художній аналіз поетичного чи прозового твору;
- написання листа авторові улюбленої книжки;
- інсценізація твору (конкурс на кращу інсценізацію уривка твору) тощо.

<u>Можливі види контрольних робіт:</u>

- тест;
- відповіді на запитання;
- контрольний літературний диктант;
- анкета головного героя;
- комбінована контрольна робота тощо; 🎬 письмові контрольні твори.

<u>Правила перевірки контрольних письмових творів із зарубіжної літератури</u> За наявності у творі більше п'яти поправок оцінка знижується на бал.

Оцінка за контрольний твір є середнім арифметичним за зміст і грамотність.

Орієнтовний обсяг письмового твору

Клас	Кількість сторінок
5	0,5-1,0
6	1,0 – 1,5
7	1,5-2,0
8	2,0-2,5
9	2,5-3,0
10	3,0-3,5
11	3,5-4,0

Вимоги до написання творів 5 клас.

Серед умінь і навичок, які повинен набути учень п'ятого класу на уроках літератури, особливу увагу приділяють умінню усно та письмово переказувати текст (докладно, стисло, вибірково), встановлювати зв'язки між подіями твору,

характеризувати персонажів (головних і другорядних) на основі їхніх вчинків, знаходити в тексті зображувальні та виражальні засоби мови, пояснювати їхню художню роль. Написання твору дає змогу розвивати ці навички, працювати послідовно, поступово ускладнюючи вид завдання. Теми, які пропонуються у п'ятому класі, враховують саме послідовність набуття навичок аналізу художнього твору: від власне переказу окремих епізодів до їх порівняння, аналізу зв'язків, характеристики героїв, художніх засобів виразності.

6 клас.

У шостому класі на уроках літератури вдосконалюються вміння письмово переказувати докладно, вибірково і стисло невеликі за обсягом епічні твори або фрагменти з них, зокрема фрагменти з елементами опису (пейзажу, інтер'єру, портрета). У творах учні повинні продемонструвати знання сюжету, основних образів та ідеї художнього твору, вміння виділяти у творі ключові епізоди та встановлювати зв'язки між ними, характеризувати та порівнювати героїв твору, їхні чесноти, цінності та почуття. Як вид письмової роботи у шостому класі пропонується і складання плану (простого і складного) характеристики героя, твору роздуму про героя.

7 клас.

У сьомому класі на уроках літератури вдосконалюються вміння розрізняти й оцінювати риси літературних героїв, висловлювати власну думку про них, давати письмово розгорнуту відповідь на поставлене питання. Учні вчаться визначати ідейнохудожню роль елементів сюжету (експозиції, зав'язки, кульмінації, розв'язки) та засобів художньої виразності (тропів) у творі. Особлива увага приділяється характеристиці та порівнянню тематики й проблематики, сюжету і героїв різних творів. Як вид письмової роботи у сьомому класі пропонується і складання складного плану характеристики образів, роздуму над проблема ми, порушеними у художньому творі. Основним жанром твору у сьомому класі стає твір-роздум. Теми, які пропонуються у сьомому класі, зорієнтовані на розкриття ідейного змісту та проблематики художнього твору, формування навичок самостійного аналізу.

8 клас.

У восьмому класі на уроках літератури вдосконалюються навички аналізу твору: визначення ідейно-художньої ролі елементів сюжету, композиції, пейзажу, авторської характеристики героя, його вчинків, портрета. Учні вчаться розрізняти, оцінювати конфлікти і чинники духовного життя літературних героїв. Як вид письмової роботи у восьмому класі пропонується і складання плану власного усного або письмового висловлювання. Жанри і характер учнівських письмових робіт урізноманітнюються: твір роздум про художній твір, відгук, анотація. Теми, які пропонуються у восьмому класі, зорієнтовані на розкриття конфліктів, складності духовного життя літературних героїв.

9 клас.

Вдосконалюються навички оцінювання конфліктів, героїв, проблематики, сюжету, композиції програмових творів. Учні вчаться визначати систему образів твору, аналізувати мистецьке явище в єдності змісту і форми, мотивувати свою оцінку прочитаних творів. Письмові роботи, які пропонуються учням для виконання, різні за обсягом, характером і жанром: твір-роздум, твір-мініатюра, відповідь на проблемне питання, есе, тези до усного виступу з проблем твору.

10 клас.

Вдосконалюються навички критичного аналізу програмових творів, їх проблематики, сюжету, системи образів, виражально-зображувальних засобів. Учні

вчаться аналізувати поведінку і вчинки героїв твору, їхні уявлення про сенс життя, розкривати етико психологічні колізії, виявляти авторську оцінку героїв і подій твору, характеризувати концепцію та найважливіші особливості поетики художнього твору. На рівні окремих образів, сюжетів, тем, проблематики, поетики, літературно естетичних систем учні порівнюють твори, які належать до різних національно-культурних традицій.

Особлива увага приділяється написанню робіт, різних за обсягом, характером і жанром.

11 клас.

Вдосконалюються навички критичного оцінювання художнього твору з точки зору єдності змісту і форми. Учні вчаться розгорнуто пояснювати внутрішній світ героя в єдності його світоглядних та ціннісних чинників, обґрунтовувати свою оцінку прочитаних творів, порівнювати твори, які належать до різних національно-культурних традицій.

	Бали	**Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів**	**Грамотність**	
			Припустима кількість орфографічних іпунктуаційних помилок	**Припустима кількість лексичних, граматичних стилістичних**
Початковий	1	Побудованому тексту бракує зв’язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи	15-16 і більше	9-10
	2	Побудоване висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексика і граматична будова мовлення	13-14	
	3	Слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістиної єдності висловлювання, потребує збагачення та урізноманітнення лексика й граматична будова висловлювання	11-12	

Середній	4	Висловлювання за обсягом складає дещо більше половини від норми і характерризується певною завершеністю, зв’язністю; розкриття теми має бути повнішим, ґрунтовнішим і послідовнішим; чіткіше мають розрізнюватися основна та другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів, більше має використовуватися авторська лексика	9-10	7-8
	6	ще слід працювати над умінням самостійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й За обсягом робота наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдність синтаксичні конструкції	5-6	
Достатній	7	Самостійно створює достатньо повний, зв’язний, з елементами самостійних суджень текст, вдало добирає лексичні засоби, але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку	4	5-6
	8	Самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлювання, загалом ґрунтовно висвітлює тему, добирає переконливі аргументи на їх користь, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	3	
	9	Самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; вдало добирає лексичні засоби, але має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати	1+1 (негруба)	

Вимоги до оцінювання контрольних творів

	10	Самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту	1	3

	11	Учень (учениця) самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов’язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв’язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю	1 (негруба)	2
	12	Учень (учениця) самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв’язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю	–	1

Виразне читання напам’ять

1. Відтворення емоційної насиченості твору (внутрішнє «бачення», робота творчої уяви читця – особливо поетичного тексту).

2. Розуміння ідейно-художнього смислу, а не лише фактичного змісту тексту.

3. Вміння висловити своє особисте ставлення, передати зміст і настрій слухачам.

Критерії оцінювання виразного читання напам'ять художніх творів

Рівні навчальних досягнень		Критерії оцінювання
Початковий	1	Учень монотонно читає напам'ять лише окремі фрази художнього тексту.
	2	Учень невиразно читає напам'ять невеличкий фрагмент рекомендованого для вивчення твору.
	3	Учень читає напам'ять недостатній за обсягом уривок твору зі значною кількістю фактичних мовленнєвих помилок.
Середній	4	При читанні напам'ять твору учень допускає значну кількість помилок різного характеру.
	5	Учень читає вивчений напам'ять твір зі значними змістовими неточностями, порушенням правил техніки мовлення.
	6	Учень читає напам'ять художній твір з окремими орфоепічними та змістовими огріхами.
Достатній	7	При читанні напам'ять твору учень правильно, чітко передає зміст твору, але виконує його невиразно, монотонно.
	8	Вивчений напам'ять твір учень читає з окремими декламаційними огріхами.
	9	Учень виразно читає напам'ять вивчений твір, але час від часу допускає змістові неточності.
Високий	10	Учень виразно, без помилок та неточностей, декламує твір напам'ять.
	11	Вивчений напам'ять твір учень декламує, виявляючи індивідуальне розуміння тексту, своє ставлення до прочитаного.
	12	Читання напам'ять твору учнем відзначається високим рівнем артистизму, мовленнєвої вправності. Учень виявляє особисте ставлення до прочитаного, може сформулювати і висловити своє «надзавдання» (мету) читання твору.

Вимоги до оформлення учнівських зошитів

Кількість робочих зошитів – по одному в кожному класі (у них учні виконують класні та домашні роботи). Для контрольних робіт використовують 1 окремий зошит. Оцінку за ведення зошита виставляють окремою колонкою в журналі раз на місяць і **враховують як поточну** до найближчої тематичної.

Виставляючи оцінку за ведення зошита з літератури, слід враховувати такі критерії:

- наявність різних видів робіт;

- грамотність (якість виконання робіт);

- охайність;
- уміння правильно оформляти роботи (дотримання вимог орфографічного режиму).

Орфографічний режим

1. Записи в зошиті виконують кульковою ручкою з синім чорнилом чи його відтінками (для оформлення таблиць, схем тощо можна використовувати рызны кольори).

2. Між класною й домашньою роботою пропускають два рядки (між видами робіт, що входять до складу класної чи домашньої роботи, рядків не пропускають).

3. Дату класної, домашньої чи контрольної роботи з літератури у 5-9 записують так: у першому рядку дату записують словами, а в другому – вид роботи (класна, домашня чи контрольна), наприклад:

Перше жовтня

Класна робота

4. Після заголовків, назв видів робіт, підпису зошита крапку не ставлять.

5.Зразок підпису зошита:

Зошит
для робіт
із зарубіжної літератури
учня 5-А класу
Сумського закладу загальної середньої освіти
І-ІІІ ступенів №19
ім. М.С. Нестеровського
Сумської міської ради

Тематичне оцінювання визначає рівень навчальних досягнень з певної літературної теми (частини теми, сукупності тем). Тематичний бал виставляють за результатами поточного оцінювання, враховуючи всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. **Тематичний бал не підлягає коригуванню** (повторне тематичне оцінювання не проводиться і оцінка за повторне тематичне оцінювання не виставляється).

Якщо учень (учениця) був(ла) відсутній(я) на уроках протягом вивчення теми, не виконував(ла) вимоги навчальної програми, у колонку з надписом «Тематична» виставляється **н\а** (не атестований(а)).

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок і має бути наближеним до середнього арифметичного від суми балів тематичного оцінювання літературних знань.

Наприклад, за відсутності 1 тематичної оцінки (учень був не атестований (н\а) з поважної причини) семестровий бал має виставлятися на підставі наявних тематичних оцінок **на користь дитини, з урахуванням самостійного засвоєння нею матеріалу попередньої теми**, за яку виставлено «н/а».

Якщо учень з поважної причини був відсутній на шкільних заняттях більше половини навчального часу в семестрі і має лише 1 тематичну оцінку або не має тематичних оцінок взагалі, такий учень не може бути атестований за семестр.

Критерії оцінювання творчих відеороликів, презентацій, проєктів

	Відмінно	**Добре**	**Потребує покращення**	**Не завершено**
Зміст роботи	Робота цікава для учнів, відповідає поставленій темі та меті. Чітко сформульовані висновки. Відсутні стилістичні та граматичні помилки. Дотримані правила академічної доброчесності	Нечітко сформульована тема та мета. Дослідження ґрунтується на твердженні або спростуванні 1-2 гіпотез. Приклади частково ілюструють висновки, до яких дійшли учні. Дотримані правила академічної доброчесності	Не сформульована мета дослідження. Не вдало підібрані ілюстрації (невідповідні, нечіткі). Порушена логіка викладення матеріалу. Дотримані правила академічної доброчесності	Проєкт не висвітлює тему та мету роботи. Мають місце фактичні помилки. Робота побудована нелогічно, баато неточностей. Дотримані правила академічної доброчесності
Оформлення	Інформація логічно розташована. Ілюстрації підібрані відповідно до мети роботи, відредаговані, вдало розташовані, допомагають розкрити зміст роботи. Гармонійно поєднані кольори, аудіо ефекти та ін..	В роботі наявні ілюстрації, які допомагають розкрити тему роботи. Відсутні аудіо ефекти. Робота переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття.	В роботі мало ілюстрацій, або ж вона переобтяжена матеріалом. Не продумане розміщення слайдів, або ж порушена логічна послідовність.	Відсутні аудіо ефекти. Нечіткі, розмиті зображення. Відсутнє естетично правильне оформлення.

Групова робота	При виконанні роботи спостерігається злагодженість, взаємоповага, однакова активність усіх учасників	При виконанні роботи учні виявляли взаємоповагу	Між членами групи відсутня налагоджена співпраця	Між членами групи взагалі відсутня співпраця